

Beslutningsforslag nr. B 130. Betænkning afgivet af udvalget for forretningsordenen den 9. maj 1980

Betænkning og indstilling

fra udvalget for forretningsordenen vedrørende folketingets samtykke i henhold til grundlovens § 57

(Maisted)

I overensstemmelse med forretningsordenens § 25, næstsidste punktum, har folketingets formand til udvalget henvist en fra justitsministeren modtaget skrivelse af 1. maj 1980, i hvilken ministeren anmoder om folketingets samtykke til, at der rejses tiltale mod folketingsmedlem Ole Bøg Maisted for overtrædelse af skattekontrolloven. Justitsministerens skrivelse samt udkast til anklageskrift optrykkes som bilag.

Udvalget indstiller enstemmigt, at folketinget giver samtykke til, at justitsministerens anmodning imødekommes.

Et *mindretal inden for udvalget* (fremskridtspartiets medlemmer af udvalget) ønsker at udtale følgende:

Det er et ofte fremført synspunkt, at Danmark er et retssamfund. Et samfund, hvor borgerne bliver behandlet ens uafhængigt af social status og uafhængigt af politisk eller religiøst tilhørsforhold.

Formodentlig deler et flertal af den danske befolkning fortsat dette synspunkt, men alt tyder på, at der i det sidste årti er opstået en stærkt voksende fornemmelse af, at der bag »retssamfundets« facade skjuler sig et organiseret betydeligt magtmisbrug og ofte politisk styret i et omfang, der gør retssikkerheden til en illusion.

Den pågældende sag giver i sig selv ikke mulighed for at efterprøve dette synspunkt, men ved sammenligning mellem to ensartede sager er der mulighed for at kontrollere, om retssamfundet er en realitet eller blot en fiktion.

Ole Maistedes skattesag sammenholdes derfor med skatte- og afgiftsminister Karl Hjortnæs' skattesag. De to sager er helt sammenlignelige.

Karl Hjortnæs' sag er bl. a. indgående beskrevet i Ekstra Bladet den 6. februar 1980:

»Karl Hjortnæs havde optaget et lån på 143.008 kr. i Kreditforeningen Danmark. Heraf betalte han i 1974 en renteudgift på 13.455 kr. Af hans selvangivelse fremgik, at han havde betalt 22.415 kr. i rente af lånet. Ved lånearrangementet havde han ydermere en renteindtægt på 3.316 kr., som ikke fremgik af selvangivelsen, således at han på dette lån havde fratrukket i alt 12.276 kr. for meget.

Også i Kreditforeningen Danmark havde han optaget et nyt lån. Det var på 246.000 kr. På dette lån havde han betalt 2.546 kr. i rente, men fratrag på sin selvangivelse 17.594 kr. Han undlod samtidig at anføre en rentegodtgørelse på 8.678 kr. ved lånearrangementet og havde dermed i alt fratrukket 13.726 kr. for meget på dette lån.

Yderligere havde han undladt at opgive en renteindtægt for solgte obligationer på 625 kr.

For udgifter til befordring mellem hjem og arbejdsplads havde Hjortnæs fratrukket 5.888 kr. Dette beløb måtte reduceres med 1.700 kr. til 4.188 kr.

Nogle af Hjortnæs foretagne fradrag vedrørende lejeværdi, ejendomsskat, refusionsopgørelse m. v. blev reguleret med 3.776 kr. af skattevæsenet.

Efter en endelig reduktion af skattebeløbet blev resultatet, at Karl Hjortnæs' skattepligtige indtægt for 1974 blev ansat til 123.765 kr.

Han havde selv opført 93.864 kr. på sin selvangivelse.

En difference på 29.901 kr. Hvad var nu Hjortnæs' forklaring på disse uoverensstemmelser? Jo, for det første, at han i begyndelsen af februar 1975, da selvangivelsen skulle udfyldes, kun var hjemme i weekenden på grund af politisk travlhed. Han ringede derfor fra folketinget til skatteinspektør Neergaard i Hørning og gjorde opmærksom på, at han vanskeligt kunne opgøre selvangivelsen nøjagtigt. Han anmodede skatteinspektøren om at gennemgå sin selvangivelse, hvilket denne ifølge Hjortnæs erklærede sig villig til – en samtale, skatteinspektøren ganske vist intet som helst erindrer om og heller ikke har taget notat af. Da skatteinspektøren senere afgiver en erklæring til statsskattedirektoratet, tør han dog ikke udelukke, at Hjortnæs – når han nu påstår det – har ringet til ham. Skatteinspektøren kommer ikke personligt sammen med Hjortnæs, men kender ham fra dengang, han sad i den lokale ligningskommission.«

Da sagen blev rejst af skattemyndighederne, blev den af ligningsrådet bedømt som groft uagtsom efter skattekontrollovens § 13:

»Den, der med forsæt til at unddrage det offentlige skat, afgiver urigtige eller vildledende oplysninger til brug ved afgørelser af, om en person er undergivet skattepligt, eller til brug ved afgørelse af skatteansættelse eller skatteberegning, straffes for skattesvig med bøde, hæfte eller fængsel indtil 2 år.

Stk. 2. Begås handlingen af grov uagtsomhed, er straffen bøde eller under skærpende omstændigheder hæfte.«

På ligningsrådets foranledning blev der derfor gennemført en politimæssig undersøgelse af sagen.

Af politirapporten fremgår:

»Fra statsskattedirektoratet, Meldahlsgade nr. 5, 1613 København, er modtaget skrivelse af 25. juni 1976, hvorefter skattekontoret i Hørning kommune ved gennemgang af selvangivelsen fra fhv. minister, ankechef Karl Hjortnæs (CPR-nummer), boende Liljevænget nr. 18, Hørning, har konstateret, at pågældende skatteyder har indgivet urigtig selvangivelse for skatteåret 1974.

Efter det anførte har skatteyderen opgivet sin skattepligtige indkomst det pågældende år til 93.864,00 kr., medens de lokale ligningsmyndigheder i Hørning kommune har

opgjort den skattepligtige indkomst til 128.455,00 kr., hvilket beløb dog senere er ændret til 123.765,00 kr., hvilken reduktion skyldes fradrag af en renteudgift på 4.690 kr.

Skatteyderen har godkendt sidstnævnte beløb, hvorefter han har været forelagt en skattebøde på grund af groft uforsvarligt forhold ved udfærdigelse og afgivelse af den pågældende selvangivelse.

Pågældende kan ikke erkende sig skyldig i noget groft uforsvarligt forhold, hvorfor han ikke har kunnet godkende eller vedtage bøden.

Skatteyderen angiver, at han ved selvangivelsens aflevering anmodede skatteinspektør Neergaard, Hørning kommune, om at gennemgå pågældende selvangivelse grundigt, idet han ikke, på grund af tidnød, var sikker på, at selvangivelsen var i overensstemmelse med de faktiske forhold.«

Skatteinspektør Neergaard blev på dette grundlag afhørt. Af politirapporten fremgår:

»På anledning udtalte afh., at skatteyderen med sin underskrift bekræfter selvangivelsens fakta. Det ville vel have været rimeligt, om skatteyderen, såfremt han ønskede skattevæsenets hjælp til udfærdigelsen af den skattepligtige indkomst, havde lagt en seddel ind i selvangivelsen og gjort opmærksom herpå samt evt. opmærksom på en tidligere telefonisk henvendelse til afh.

Det er rigtigt, at skatteyderen på det pågældende tidspunkt var stærkt optaget, idet hans parti, socialdemokratiet, på daværende tidspunkt lå i forhandling om regeringsdannelsen, men pågældende ville formentlig ved en telefonisk henvendelse til sparekassen kunne have fået oplysning om, hvor store rentebeløb han kunne fratække sin selvangivelse for året 1974.

Afh. gentager, at han intet som helst erindrer om en telefonisk henvendelse i februar måned 1975 vedr. omhandlede selvangivelse.

Havde skatteyderen besvær med udregning af sin skattepligtige indkomst det pågældende år på grund af byggeri m. v., burde han vel have henvendt sig til en revisor.«

Det fremgår videre af politirapporten:

»Assistent Grethe Weinsee, skattekontoret i Hørning, oplyser, at hun har gennemgået pågældendes selvangivelse. Hun fik ikke på noget tidspunkt oplysning fra skatteinspektøren om, at skatteyderen havde henvendt sig til ham.

Hun mener, hun gennemgik pågældende selvangivelse i april-maj måned, og hun kan med sikkerhed sige, at hun den 14. maj 1975 anmodede skatteyderen om dokumentation med hensyn til betalte regninger – renter – m. v.«

På dette grundlag må det anses for meget lidt sandsynligt, at Karl Hjortnæs som påstået har taget det telefoniske forbehold. Vurderet på baggrund af sagens indici er forekommer det langt mere sandsynligt, at det omtalte »forbehold« først er kommet til efter, at skattemyndighederne har rejst sagen.

På trods heraf afgør statsadvokat Uno Valbak, at der ikke skal rejses straffesag mod Karl Hjortnæs, og denne afgørelse begrundes alene med »bevisets stilling«, nemlig Karl Hjortnæs' påståede og helt udokumenterede telefoniske forbehold.

Denne overraskende og mærkværdige afgørelse har givet anledning til en del debat.

Den 28. november 1979 stiller folketingsmedlem Uffe Thorndahl således justitsminister Henning Rasmussen følgende spørgsmål:

»Vil ministeren over for statsadvokaterne præcisere, at der fremover ikke skal rejses tiltale over for skatteydere efter skattekontrollovens § 13 og 14 for grov uagtsomhed, når de pågældende skatteydere blot anfører, at de over for den lokale skatteforvaltning telefonisk har meddelt, at der kan være fejl i selvangivelsen, og uden at den pågældende skattemyndighed har nogen som helst erindring om den påståede telefoniske henvendelse?«

Spørgsmålet blev begrundet således:

»Lighed for loven både i teori og i praksis skulle karakterisere et retssamfund. I den i offentligheden verserende skattesag fra Hørning kommune opgav statsadvokat Uno Valbak netop at rejse tiltale imod en skatteyder på grund af bevisets stilling, idet skatteyderen hævdede, at han havde ringet til den lokale skatteinspektør og gjort opmærksom på, at der kunne være fejl i hans selvangivelse, en opringning, skatteinspektøren imidlertid ikke kunne huske noget om.

Statsadvokaten henlagde herefter sagen, fordi det ikke kunne bevises, at skatteyderen ikke havde ringet som påstået. Hvis Danmark i realiteten er et retssamfund, må alle andre skatteydere derfor naturligvis kunne forvente nøjagtig samme behandling. Justitsministeren bør derfor over for statsadvoka-

terne præcisere, at blot en påstået telefonisk henvendelse fra skatteydere til skattevæsenet – uden at henvendelsen i øvrigt er registreret af skattemyndigheden – helt udelukker tiltalerejsning efter skattekontrollovens §§ 13 og 14.

Som det utvivlsomt vil være justitsministeren fuldstændig bekendt, har anklagemyndigheden i den for tiden meget omtalte skattesag fra Hørning kommune udtalt, at man er enig i, at skatteyderen ved udfyldelsen af sin selvangivelse har handlet så skødesløst, at det af ham udviste forhold må betegnes som groft uagtsomt. Statsadvokaten mener imidlertid ikke, at sagen vil kunne gennemføres til fældende dom, når henses til den af skatteinspektøren afgivne erklæring, idet det må antages, at retten vil lægge til grund, at der er taget forbehold med hensyn til selvangivelsens rigtighed.

Det har jo hidtil været sådan i skattesager, i hvert fald inden for det administrative system, at skatteyderen klart havde bevisbyrden. Her har vi imidlertid konstateret, at anklagemyndigheden på trods af den reelt meget klare afvisning af, at skatteyderen har henvendt sig som påstået, lægger hele vægten på skatteyderens helt udokumenterede påstand. Det er selvfølgelig i sig selv meget interessant og en meget væsentlig ændring.

Det, vi så herefter må sikre os, er, at alle vi andre i samfundet kan opnå samme behandling som den, en ledende socialdemokrat altså fik. Det vil sige, at anklagemyndigheden skal behandle arbejdere, kontorassistenter og pensionister på helt samme måde, og dette vil kunne ske ved, at justitsministeren her bekræfter, at der fremover ikke vil blive rejst tiltale for grov uagtsomhed efter skattekontrollovens §§ 13 og 14.«

Spørgsmålet gav anledning til følgende debat:

»**Justitsministeren** (Henning Rasmussen):

Med udgangspunkt i det spørgsmål, der er stillet, vil jeg gerne pege på nogle mere generelle principper for anklagemyndighedens virksomhed.

Efter retsplejeloven er det ikke blot anklagemyndighedens opgave at sørge for, at strafskyldige personer drages til ansvar, men også at forfølgningen af personer, som ikke er strafskyldige, ikke finder sted. Det er herefter som udgangspunkt en direkte pligt for ankla-

gemyndigheden at undlade at rejse tiltale i sager, hvor det ikke skønnes tilstrækkelig sandsynligt, at sagen vil kunne gennemføres til fældende dom. Afgørelser af denne art træffes ud fra en samlet vurdering af samtlige faktorer og oplysninger i hver enkelt konkret sag, og anklagemyndighedens jurister kan bl. a. bygge på et meget stort erfaringsmateriale med hensyn til de beviskrav, som domstolene stiller i straffesager. Jeg mener ikke, at der er behov for ændrede retsregler på dette område.

Thorndahl (FP):

Det, vi i folketinget er i færd med, og det, vi selvfølgelig også har pligt til, er at tilvejebringe det retsgrundlag, der skal til, for at vore domstole kan sikre den ensartede behandling af borgerne, som skulle være en selvfølge i et retssamfund. Jeg er selvfølgelig enig i de helt generelle betragtninger, som ministeren har gjort gældende, men jeg finder altså, at der i den konkrete sag er brug for nogle mere præcise svar, således at vi kan sikre den lighed for loven, som vi mener at borgerne har krav på.

Op på dette grundlag vil jeg gerne igen spørge justitsministeren, hvad der efter hans opfattelse kan begrunde, at anklagemyndigheden i helt tilsvarende sager skulle lægge en helt anden vurdering til grund og dermed mene, at domstolene ikke vil tage hensyn til en helt udokumenteret påstand om, at der er taget forbehold over for selvangivelsens rigtighed.

Justitsministeren (Henning Rasmussen):

I den pågældende sag er der truffet beslutning ud fra en vurdering af samtlige konkrete faktorer og oplysninger i den pågældende sag, og der kan ikke på baggrund af den sag være anledning til at udstede generelle retningslinjer til statsadvokaterne.«

Justitsministeren har som øverste chef for anklagemyndigheden således garanteret folketinget, at alle landets borgere kunne regne med samme behandling, som den, Karl Hjortnæs havde fået.

De væsentligste kendsgerninger i Karl Hjortnæs-sagen er:

En udeladelse på ca. 30 pct. af den skattepligtige indkomst.

Et påstået telefonisk forbehold, som kun Karl Hjortnæs kender noget til.

Karl Hjortnæs er som fhv. minister og cand. jur. en særlig indsigtfuld skatteyder.

For Ole Maistedes vedkommende gælder:

Der er foretaget fejlposterings på knap 25 pct. af den samlede omsætning. Men hele materialet, hvoraf fejlene fremgår, blev uopfordret afleveret til skattemyndighederne samtidig med selvangivelsen.

Skattemyndighederne i Fuglebjerg kommune har i sagen erkendt, at Ole Maisted har taget forbehold for selvangivelsens rigtighed for 1976. Af politirapporten fremgår i forbindelse med afhøringen af Ole Maisted således følgende:

»Han ønsker endvidere anført til sagen, at der i regnskabet, som han havde indleveret, var opstået nogle forståelsesfejl, hvilket havde bevirket, at der var opstået et underskud. Der var i forbindelse med det af ham indgivne regnskab desuden anført poster, der belastede regnskabet. Dette indicerede, at han havde haft en forkert forståelse, hvorfor han ikke kunne erkende grov uagtsomhed.

Sigtede er ligeledes gjort bekendt med, at arbejdsgiverkontrollen ved Erik Nielsen havde hørt, at sigtede havde afleveret sin selvangivelse, hvorunder sigtede havde udtalt, at det drejede sig om lørdag-søndagsarbejde, samt at Nielsen havde forstået dette som noget »venstrehåndsarbejde«.

Han ønskede dette påført rapporten, således at det kunne fremgå, at Erik Niensens forståelse af fremstillingen kunne bevise, at sigtede havde taget forbehold over for selvangivelsens rigtighed eller eventuelle fejl.«

Ole Maisted har drevet den pågældende virksomhed fra 1967-75 og 1977 uden problemer med skattemyndighederne. I 1976 benyttede Ole Maisted sig af besparelshensyn ikke af revisorbistand, men udarbejdede selv regnskab for virksomheden og selvangivelse, men var som i Hjortnæs' tilfælde under et så stort arbejdspress, at regnskabet blev fejlbehæftet i samme grad, som Hjortnæs' regnskab og selvangivelse også var det.

Konklusionen af denne sammenligning bliver uundgåeligt, at der kun er én forklaring på denne enorme forskelsbehandling, nemlig at Karl Hjortnæs er socialdemokrat, mens Ole Maisted er valgt af fremskridtspartiet.

Forskelsbehandlingen illustrerer således, at Danmark ikke i dag med rimelighed kan karakteriseres som et retssamfund, og mere end antyder den organiserede offentlige kriminalitet i kulisserne.

K. B. Andersen (S) fmd. Enggaard (V) nfmd. Ninn-Hansen (KF) Ove Jensen (FP)
Ebba Strange (SF) Normann Andersen (S) J. K. Hansen (S) Heinesen (S)
Søren B. Jørgensen (S) Nørgaard Sørensen (S) Otto Mørch (S) Ole Vig Jensen (RV)
Christophersen (V) Bertel Haarder (V) Hagen Hagensen (KF) Stetter (KF)
Chr. Christensen (KrF) Bjørn Poulsen (SF) Alfred Hansen (DR) Thorndahl (FP)
Voigt (FP)

Partierne CD og VS var ikke repræsenteret i udvalget.

Bilag 1

JUSTITSMINISTERIET

Den 1. maj 1980

Folketingets formand

Justitsministeriet anmoder herved om folketingets samtykke efter grundlovens § 57 til, at der rejses tiltale mod medlem af folketinget Ole Bøg Maisted for overtrædelse af skattekontrolloven.

Såfremt samtykket gives, agter anklage-

myndigheden at rejse tiltale i overensstemmelse med vedlagte udkast til anklageskrift, som angiver de nærmere omstændigheder ved det påsigtede forhold.

Sagens akter vedlægges.

HENNING RASMUSSEN

/ Erik Justesen

Bilag 2**Udkast til anklageskrift**

Ole Bøg Maisted

født den 30. april 1934

Jenstrupevej 6, Hyllinge, Næstved

sættes herved under tiltale ved kriminalretten i Slagelse til straf for overtrædelse af skattekontrollovens § 13, stk. 2, nu lovbekendtgørelse nr. 568 af 16. november 1977, jfr. lovbekendtgørelse nr. 496 af 19. september 1975, ved af grov uagtsomhed at have afgivet urigtige oplysninger til brug ved afgørelse af skatteansættelse eller skatteberegning, idet han i sin selvangivelse for indkomståret 1976 uberettiget har fratrukket efter regulering netto 264.358,00 kr., hvorved han, såfremt hans selvangivelse var blevet taget til følge, ville

have unddraget sig og hustruen Anny Maisted følgende skatter, Staten 36.105,00 kr., Fuglebjerg kommune 19.444,50 kr. og Vestsjællands amtskommune 8.180,10 kr., i alt 63.729,60 kr.

Der nedlægges påstand om en bøde på 95.000,00 kr.

En repræsentant for Statsskattedirektoratet, Kontrolafdelingen, Retssager, Meldahls-gade 5, 1613 København V., bedes indvarslet til retsmødet.